

Dodatok k hodnoteniu Rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024

(na základe zmien, ktoré nastali od schválenia Návrhu
rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 Vládou SR)

december 2021

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2021

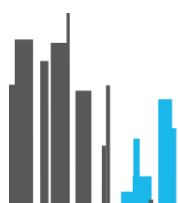
Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v čl. 55a Ústavy a v ústavnom zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke RRZ (<https://www.rrz.sk>).

Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Secretariat of the CBR, Slovakia/year, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované, odkaz na internete, a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k správe sú vítané na e-mailovej adrese sekretariat@rrz.sk.

Obsah

Zhrnutie	4
1. Zmeny v rozpočte verejnej správy	7
2. Posúdenie zmien a ich vplyv na odhad RRZ	8
3. Transparentnosť rozpočtu	14
Príloha 1 – Porovnanie salda VS v rozpočte s prognózou RRZ	15
Príloha 2 – Aktualizácia štrukturálneho salda	16

Zoznam tabuliek a grafov

Tab 1: Prehľad základných ukazovateľov rozpočtu podľa RRZ	4
Tab 2: Zmeny v porovnaní s hodnotením návrhu rozpočtu	8
Tab 3: Zmena štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024 podľa RRZ	12
Tab 4: Rozdiely v salde VS medzi schváleným rozpočtom a prognózou RRZ	15
Tab 5: Zmena štrukturálneho salda VS (2021-2024) - rozdiel oproti hodnoteniu NRVS	16
Tab 6: Odhad produkčnej medzery	16
Tab 7: Jednorazové vplyvy (2021-2024) - rozdiel oproti hodnoteniu NRVS (ESA2010, mil. eur)	16
Tab 8: Fiškálny impulz v rokoch 2020-2024	16
Graf 1: Vývoj salda VS	11
Graf 2: Vývoj hrubého dlhu VS	12
Graf 3: Vývoj čistého dlhu VS	12
Graf 4: Vývoj dlhodobej udržateľnosti	13

Zhrnutie

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (Rada, RRZ) pripravila aktualizáciu hodnotenia rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024. Dodatok hodnotí rozdiely medzi vládnym návrhom zákona o štátnom rozpočte a verziou schválenou Národnou radou SR (NR SR). Hodnotenie zohľadňuje aj doplňujúce podklady poskytnuté Ministerstvom financií SR (MF SR).

V porovnaní s návrhom vlády sa rozpočet schválený parlamentom zmenil len minimálne, predpokladané úrovne rozpočtového salda v jednotlivých rokoch sa nezmenili. Zmeny sa týkali štruktúry kapitálových výdavkov kapitol štátneho rozpočtu bez dopadu na úroveň celkových príjmov a výdavkov verejnej správy. Schválený rozpočet počíta v roku 2022 s deficitom 4,9 % HDP, v roku 2023 predpokladá schodok vo výške 3,4 % HDP a v roku 2024 na úrovni 3,3 % HDP.

Po zohľadnení zmien v porovnaní s vládnym návrhom Rada hodnotí aj rozpočet schválený NR SR ako realistický v roku 2022. Pozitívne riziká pre rok 2022 však po zohľadnení aktuálneho vývoja absentujú, odhad Rady pre deficit sa po aktualizácii, najmä vplyvom zhoršeného priebehu pandémie, prakticky zvýšil na úroveň cieľa MF SR, cca 5,0 % HDP¹. Naďalej platí, že v rokoch 2023 a 2024 absentujú konkrétne a vierohodné opatrenia, ktoré by viedli k naplneniu vládou stanovených cieľov. Podľa odhadu Rady špecifikované opatrenia by viedli k zníženiu deficitu len na 3,9 % HDP v roku 2023 a 3,7 % HDP v roku 2024, namiesto 3,4 % HDP, resp. 3,3 % HDP.

RRZ zvýšila odhad deficitu v roku 2021 na 7,0 % HDP na základe aktualizovaných predpokladov o vývoji verejných financií a dodatočne prijatých opatrení (napríklad podpísanie kolektívnych zmlúv zvyšujúcich mzdy vo verejnej správe v rokoch 2021 a 2022, zavedenie očkovacieho bonusu pre seniorov), ktorých časť sa **premietla aj do ďalších rokov**. Vyššie predpokladané deficity na začiatku horizontu oproti prognóze z hodnotenia návrhu rozpočtu² vyplývajú aj z vyššieho čerpania výdavkov na riešenie pandémie vplyvom negatívneho vývoja epidemiologickej situácie.

Tab 1: Prehľad základných ukazovateľov rozpočtu podľa RRZ (ESA2010, % HDP)

	Dodatok k hodnoteniu RVS 2022-2024 (december 2021)					Hodnotenie NRVS 2022-2024 (november 2021)			
	2020	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Saldo hospodárenia verejnej správy	-5,5	-7,0	-5,0	-3,9	-3,7	-6,7	-4,5	-3,9	-3,9
Štrukturálne saldo	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2	-3,1	-3,3	-3,3	-3,1	-3,1
Konsolidačné úsilie vlády*	-	-	-0,5	-0,1	-0,1	-	-0,6	0,0	-0,1
Hrubý dlh VS	59,7	62,1	61,6	59,6	60,7	61,6	60,7	58,9	60,4
Čistý dlh VS	49,6	54,4	55,3	55,3	57,6	54,7	55,1	55,1	57,5
Fiškálny impulz (+ znamená reštrikciu, - expanziu)	-2,7	-1,2	0,9	-1,3	3,0	-1,5	1,3	-1,0	2,6
<i>p.m. produkčná medzera</i>	<i>-2,9</i>	<i>-2,1</i>	<i>-0,1</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,3</i>	<i>-2,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,8</i>	<i>-1,0</i>

Pozn.: šedým podfarbením sú zvýraznené krízové roky.

Zdroj: RRZ

**Konsolidačné úsilie je definované ako medziročná zmena štrukturálneho salda nad rámec vývoja v scenári nezmenených politík po zohľadnení vplyvu zrušenia odvodu finančných inštitúcií počnúc rokom 2021.*

¹ Odhad RRZ je 4,95% HDP vs. cieľ MF SR na úrovni 4,94% HDP:

² V hodnotení návrhu rozpočtu RRZ odhadovala deficit verejnej správy vo výške 6,7 % HDP v roku 2021, vo výške 4,5 % HDP v roku 2022 a v rokoch 2023 a 2024 zhodne po 3,9 % HDP.

Zhoršenie odhadu salda sa premietlo aj do mierneho zvýšenia odhadovaného nárastu dlhu, pričom hrubý dlh by mal na konci roku 2024 dosiahnuť 60,7 % HDP³. Upravený odhad hospodárenia sa nepremietol do zmeny rizika dlhodobej udržateľnosti. Podľa prognózy RRZ by rozpočet spolu so schválením dôchodkovej reformy podľa požiadaviek Plánu obnovy mohol znížiť v súčasnosti vysoké riziko udržateľnosti, avšak len na hranicu medzi pásmom stredného a vysokého rizika, pričom úroveň ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti by bola vo výške 4,9 % HDP. Rada poukazuje na to, že samotný rozpočet verejnej správy zhoršuje dlhodobú udržateľnosť o 0,5 % HDP.

V schválenom rozpočte nedošlo k významnej zmene predpokladaného konsolidačného úsilia, podľa odhadu Rady **samotný rozpočet pre rok 2022 (bez zohľadnenia fiškálnych reforiem) znamená uvoľnenie konsolidačného úsilia o 0,5 % HDP⁴**. To prirodzene komplikuje plnenie cieľov pre nasledujúce roky 2023 a 2024 a odďaľuje stabilizáciu dlhu. V roku 2023 by bez prijatia dodatočných konsolidačných opatrení došlo k procyklickej expanzii, nakoľko najmä výrazný prílev eurofondov by zvýšil dostupnosť verejných zdrojov v čase, keď sa odhaduje prehrievanie ekonomiky. **V prípade potvrdenia lepšieho vývoja rozpočtu v roku 2021 by tak mala vláda aj napriek tlmiacemu vplyvu na ekonomiku zvážiť adekvátne zníženie tohto uvoľnenia. Pre zníženie deficitu pod 3% HDP a pre zníženie rizík dlhodobej udržateľnosti bezpečne do pásma stredného rizika do konca volebného obdobia by vláda mala uskutočniť dodatočnú potrebnú konsolidáciu v rozsahu 1-1,5% HDP. V prípade neschválenia reforiem, ktorými bolo podmienené uvoľnenie deficitu na 4,9% v 2022, by vláda mala znížiť deficit na 4% HDP aby kompenzovala neprijatie reforiem.**

V prípade pokračujúceho negatívnejšieho makroekonomického vývoja vplyvom pandémie by vláda mala naďalej podporovať ekonomiku vo forme efektívnych jednorazových adresných stimulov a zvýšenia aktuálnych investícií, ktoré nebudú zaťažovať dlhodobú udržateľnosť (napr. cez urýchlenie čerpania eurofondov, resp. presun verejných investícií z budúcnosti do prítomnosti).

Rada opakovane poukazuje na to, že súčasný legislatívny rámec schvaľovania rozpočtu v NR SR nie je z pohľadu predmetu a obsahu schvaľovaných dokumentov vyhovujúci. Schvaľovanie hotovostného štátneho rozpočtu NR SR na najbližší rok je dané historicky a už nepostačuje na zachytenie kľúčových sledovaných parametrov verejných financií a všetkých zmien vo verejných financiách v súlade s európskymi štandardmi definovanými metodikou ESA2010.

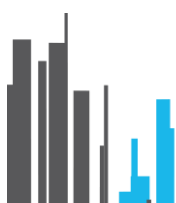
³ RRZ v hodnotení návrhu rozpočtu v novembri 2020 odhadovala hrubý dlh vo výške 60,4 % HDP na konci roku 2024.

⁴ RRZ počíta „konsolidačné úsilie“ porovnaním vývoja štrukturálnej bilancie voči NPC scenáru. Toto vernejšie zobrazuje „veľkosť opatrení“, ktoré de facto v rozpočte vláda robí. MF SR, ako aj EK počíta „konsolidáciu“ ako medziročnú zmenu štrukturálneho salda. Tento prístup je síce medzinárodne štandardný, ale je zjednodušený, nakoľko predpokladá, že štrukturálna bilancia sa medziročne nemení, pokiaľ vláda nerobí dodatočné opatrenia. Podľa MF SR sa štrukturálna bilancia v roku 2022 zlepší o 0,2 % HDP (v RRZ scenári je bez zmeny). Historicky však v bežných ekonomických časoch sa na Slovensku štrukturálna bilancia zlepšuje medziročne o cca 0,2 p.b. HDP v prípade, že vláda nevykonáva aktívne opatrenia len na základe nastavenia aktuálne platnej legislatívy (napr. indexácia niektorých výdavkov). Rok 2022 dosahuje také makroekonomické parametre, že štrukturálna bilancia sa zlepší v NPC scenári až o 0,4 % HDP.

Legislatívna zmena vo financovaní cirkevných a súkromných školských zariadení schválená v NR SR nebola zapracovaná v rozpočte. Ide o úpravu, ktorá povedie k navýšeniu transferov pre tieto subjekty, pričom dodatočné prostriedky budú musieť obce a VÚC zabezpečiť v rámci svojich rozpočtov. Toto predpokladané navýšenie výdavkov však nebolo zohľadnené v rozpočte zvýšením rozpočtovaných výdavkov samospráv. Zároveň táto zmena neobsahovala vyčíslenie vplyvov na verejné financie, ani konkrétny návrh na úhradu zvýšených výdavkov.

Realizovaný spôsob navyšovania miezd veľkej časti zamestnancov verejnej správy vytvára riziká do budúcnosti. Pre rok 2022 došlo k posunu v termíne valorizácie plátov z 1. januára na 1. júl a súčasne sa dohodlo vyplatenie mimoriadnej odmeny v roku 2021. Oba tieto kroky odbreňujú verejné financie v roku 2022 (v porovnaní so štandardnou valorizáciou od 1.1.), ale podľa Rady môžu (ak sa mzdový proces vráti do pôvodných nastavení) zvyšovať východiskovú úroveň mzdových výdavkov pre kolektívne vyjednávanie vo verejnom sektore v ďalších rokoch. Opakovanie takéhoto prístupu by zároveň mohlo zneprehľadniť vyhodnocovanie rozpočtu z pohľadu vývoja štrukturálneho salda a upravených výdavkov.

1. Zmeny v rozpočte verejnej správy

Vláda SR dňa 14. októbra 2021 [schválila](#) Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024, ku ktorému RRZ zverejnila 16. novembra 2021 svoje detailné hodnotenie⁵. Od schválenia návrhu rozpočtu vládou došlo ku zmenám, na základe ktorých RRZ pripravila aktualizáciu svojho stanoviska.

Zmeny týkajúce sa Rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 vyplývajú zo schválenia pozmeňujúceho návrhu k zákonu o štátnom rozpočte na rok 2022, ktorý [schválila](#) NR SR 14. decembra 2021.

V porovnaní s vládnym návrhom rozpočtu sa rozpočtovaný deficit verejnej správy na rok 2022 nezmenil, jeho výška je na úrovni 4,94 % HDP. V roku 2023 je rozpočtovaný deficit VS na úrovni 3,39 % HDP a v roku 2024 na úrovni 3,26 % HDP. Schválený rozpočet verejnej správy na roky 2022 až 2024 zatiaľ nebol zverejnený⁶, informáciu o zachovaní úrovni príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy poskytlo MF SR⁷.

Počas rokovania o zákone o štátnom rozpočte na rok 2022 a rozpočte verejnej správy na roky 2022 až 2024 bol **v NR SR schválený pozmeňovací návrh**, ktorý viedol k nasledovnej zmene v rozpočtovanej štruktúre výdavkov štátneho rozpočtu:

- Prostriedky v sume 2,69 mil. eur určené na obnovu kultúrnych pamiatok v roku 2022 boli presunuté z rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladničná správa do rozpočtu kapitoly Ministerstva kultúry SR, kde boli zaradené do podprogramu „Dotačný systém MK SR“.

Táto zmena v porovnaní s návrhom rozpočtu neovplyvnila celkovú úroveň príjmov a výdavkov verejnej správy ani ich štruktúru z pohľadu ekonomickej klasifikácie v rokoch 2022 až 2024.

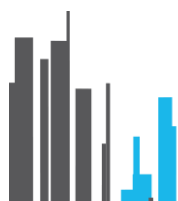
Okrem vyššie uvedených zmien bola prijatá novela zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, ktorou **bola zavedená povinnosť pre samosprávy financovať cirkevné a súkromné školy na úrovni škôl zriadených samosprávami**⁸. Táto zmena, ktorá by mala nadobudnúť účinnosť 1. januára 2022, zvyšuje podľa odhadu RRZ deficit VS o 13 mil. eur v roku 2022, o 14 mil. eur v roku 2023 a o 15 mil. eur v roku 2024.

⁵ RRZ, Hodnotenie Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024.

⁶ Na základe zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy zverejňuje ministerstvo financií SR údaje štátneho rozpočtu a rozpočtu verejnej správy najneskôr do 30 dní po nadobudnutí účinnosti zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

⁷ Odpovede MF SR na otázky RRZ ku schválenému Rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 sú zverejnené spolu s týmto materiálom.

⁸ Novela zákona 596/2003 Z.z. schválená NR SR dňa 25. novembra 2021.

2. Posúdenie zmien a ich vplyv na odhad RRZ

RRZ pri hodnotení schváleného rozpočtu odhaduje, že deficit verejnej správy môže v roku 2021 dosiahnuť 7,0 % HDP, pričom v ďalších rokoch by mal klesnúť na úroveň 5,0 % HDP v roku 2022, 3,9 % HDP v roku 2023 a 3,8 % HDP v roku 2024. Pri takomto vývoji deficitu by hrubý dlh zotrval nad horným limitom dlhovej brzdy počas celého rozpočtového horizontu, pričom na konci roku 2024 by mohol dosiahnuť úroveň 60,7 % HDP. Zmeny, ktoré sa uskutočnili od schválenia návrhu rozpočtu vládou, sa premietli aj do aktualizácie odhadu RRZ pre saldo a dlh verejnej správy.

Vplyvy na saldo verejnej správy

V porovnaní s hodnotením návrhu rozpočtu sa zvýšil odhad deficitu VS v roku 2021, k zhoršeniu hospodárenia však prispeli najmä dočasné vplyvy, z ktorých niektoré ovplyvňujú aj rok 2022 (opatrenia na riešenie pandémie). V ostatných oblastiach prišlo k zníženiu celkového negatívneho fiškálneho vplyvu, čo sa zároveň premietlo do zníženia prognózovaných deficitov v rokoch 2023 až 2024. Znamená to, že deficit bude podľa odhadu RRZ, za predpokladu neprijatia dodatočných opatrení, v rokoch 2022 a 2023 vyšší a v roku 2024 nižší oproti úrovniam očakávaným v rámci hodnotenia návrhu rozpočtu. Ostáva však na vysokých hodnotách, pričom v roku 2024 môže deficit dosiahnuť 3,7 % HDP (tabuľka 2, porovnanie voči rozpočtovaným hodnotám je v grafe 1).

Tab 2: Zmeny v porovnaní s hodnotením návrhu rozpočtu (ESA2010, vplyvy na saldo, v mil. eur)

	2021	2022	2023	2024
A. RRZ prognóza salda VS - hodnotenie návrhu rozpočtu	-6 570	-4 731	-4 441	-4 556
- v % HDP	-6,74	-4,48	-3,90	-3,89
B. Celkový vplyv zmien na saldo VS (1+2)	-205	-496	-13	163
1. Vplyv zmien v odhade na rok 2021	138	-64	219	395
a. Opatrenia na riešenie pandémie	-106	-275	0	0
b. Daňové príjmy (okrem opatrení)	215	80	90	108
c. Nedaňové príjmy	46	20	27	-13
d. Sociálne transfery a dávky	14	21	46	49
e. Vzťahy s rozpočtom EÚ	91	-46	-154	-50
f. Výdavky štátneho rozpočtu	-45	-18	47	89
g. Hospodárenie samospráv	19	110	111	156
h. Výdavky na zdravotníctvo	15	14	14	13
i. Hospodárenie ostatných subjektov VS	-119	28	35	41
j. Ostatné zmeny	8	2	2	2
2. Zohľadnenie vplyvu opatrení*	-343	-432	-231	-232
a. Úhrada odvodu do rozpočtu EÚ (clo)	0	-200	0	0
b. Zmena financovania cirkevných a súkromných škôl	0	-13	-14	-15
c. Výdavky na očkovací bonus pre seniorov	-143	-133	0	0
d. Novela zákona o sociálnom poistení	0	-13	-63	-54
d1. Daňové príjmy	0	0	-70	-62
d2. Výdavky Sociálnej poisťovne	0	-13	7	9
e. Dohoda v kolektívnom vyjednávaní	-200	-73	-154	-163
e1. Osobné výdavky štátneho rozpočtu	-60	-44	-93	-99
e2. Hospodárenie samospráv	-60	-29	-61	-64
e3. Výdavky na zdravotníctvo	-30	0	0	0
e4. Hospodárenie ostatných subjektov	-50	0	0	0
C. Aktuálna RRZ prognóza salda VS	-6 775	-5 227	-4 453	-4 393
- v % HDP	-6,95	-4,95	-3,91	-3,75

* Uvádzaný je celkový vplyv na saldo, t.j. vrátane zmeny výdavkov cez úpravu daňových kreditov.

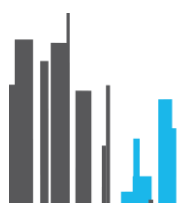
Zdroj: RRZ

V porovnaní s prognózou RRZ pri hodnotení návrhu rozpočtu sa **odhad salda v roku 2021 znížil o 205 mil. eur (0,21 % HDP)**, pričom došlo k nasledovným zmenám⁹:

- Negatívny vplyv **opatrení na riešenie pandémie** stúpol v roku 2021 o 106 mil. eur najmä vplyvom vyššieho čerpania opatrení na podporu ekonomiky z dôvodu zhoršenej epidemiologickej situácie.
- Odhadovaná **výška daňových a odvodových príjmov** v roku 2021 vzrástla o 215 mil. eur. K tomuto nárastu prispelo najmä zvýšenie odhadovaného výnosu DPH.
- V oblasti **nedaňových príjmov** prišlo k rastu odhadovaných príjmov o 46 mil. eur najmä vplyvom zvýšenia výnosu v odvode z hazardných hier.
- Odhadovaná výška **sociálnych transferov a dávok** sa znížila o 14 mil. eur, najmä vplyvom nižšieho čerpania výdavkov na starobné a invalidné dôchodky.
- V rámci **vzťahov s rozpočtom EÚ** prišlo k navýšeniu pozitívneho vplyvu na deficit VS o 91 mil. eur z dôvodu pomalšieho čerpania výdavkov na spolufinancovanie oproti predpokladom predchádzajúceho odhadu.
- Aktualizácia odhadu **výdavkov štátneho rozpočtu** prispela negatívne k zmene salda o 45 mil. eur, najmä vplyvom rýchlejšieho čerpania kapitálových výdavkov. V kapitálových výdavkoch prišlo k zvýšeniu rizika pre saldo o 101 mil. eur najmä z dôvodu vyššieho čerpania investícií v rezorte obrany a v rezorte dopravy. Na druhej strane bežné výdavky prispeli k odhadu salda pozitívne. Na základe spomalenia tempa rastu výdavkov na tovary a služby sa znížila odhadovaná výška ich čerpania o 57 mil. eur. Takisto pozitívny vplyv bol zaznamenaný pri ostatných bežných výdavkoch ŠR, kde zníženie odhadovanej úrovne predstavuje približne 28 mil. eur.
- V treťom štvrtroku 2021 prišlo na základe predbežných údajov k miernemu spomaleniu čerpania bežných a kapitálových výdavkov VÚC oproti predchádzajúcemu obdobiu, ako aj k miernemu spomaleniu rastu výnosu nedaňových príjmov. Odhadovaný vplyv **hospodárenia samospráv** na saldo verejnej správy sa tak zlepšil spolu o 19 mil. eur.
- Pomalšie čerpanie výdavkov na zdravotnú starostlivosť znamená zníženie negatívneho vplyvu **zdravotníctva** na saldo VS vo výške 15 mil. eur.
- Vplyv **hospodárenia ostatných subjektov** na saldo verejnej správy sa zhoršil o 119 mil. eur. Negatívne prispel najmä rast bežných výdavkov príspevkových organizácií, ďalej vyššie výdavky NDS na tovary a služby (najmä v dôsledku úhrady korekcií k čerpaniu EÚ fondov) a kapitálový transfer zo štátnych finančných aktív z dôvodu nevykonalnosti niektorých pohľadávok štátu voči zahraničiu. Naopak k zlepšeniu odhadovaného vplyvu na saldo VS došlo pri hospodárení ZSSK, najmä vplyvom nižších investícií.

⁹ Aktualizácia odhadu na rok 2021 zohľadňuje novšie údaje. Kým v čase prípravy prognózy k hodnoteniu návrhu rozpočtu boli k dispozícii údaje zaznamenané počas prvých ôsmich mesiacov 2021 (deviatich mesiacov pre štátny rozpočet), aktuálny odhad vychádza z informácií o desiatich mesiacoch aktuálneho roka, pričom v prípade štátneho rozpočtu sú zohľadnené predbežné údaje za 11 mesiacov. Podrobnejšie informácie sú zverejnené v rámci tzv. rozpočtového semaforu [na stránke RRZ](http://www.rrz.sk).

Odhadované zhoršenie salda VS v roku 2021 sa v značnej miere premietne iba do roku 2022, keďže je z veľkej časti spôsobené jednorazovými vplyvmi (najmä opatrenia na riešenie pandémie). V roku 2023 je navýšenie deficitu oproti predchádzajúcej prognóze iba minimálne, v roku 2024 naopak očakávame zlepšenie hospodárenia.

Nad rámec vplyvov vyplývajúcich z hospodárenia v roku 2021 budú na vývoj salda v rokoch 2022 až 2024 vplývať aj ďalšie faktory:

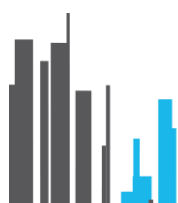
- V daňových príjmoch rozpočtu ako aj vo výdavkoch Sociálnej poisťovne RRZ zohľadnila **vládou schválenú novelu zákona o sociálnom poistení**, ktorej vplyvy neboli zapracované v rozpočte schválenom v parlamente. Ide najmä o zrušenie plánovaného zavedenia ročného zúčtovania sociálnych odvodov, úpravu v posudzovaní nároku na niektoré dávky a zmeny v odvodovej odpočítateľnej položke. Tieto opatrenia **znížia príjmy v roku 2023 o 70 mil. eur a v roku 2024 o 62 mil. eur**; na strane výdavkov Sociálnej poisťovne očakávame nárast výdavkov o 13 mil. eur v roku 2022 a následne úsporu 7 mil. eur v roku 2023 a 9 mil. eur v roku 2024.
- V rámci kolektívneho vyjednávania prišlo k dohode na **kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa pre verejnú a štátnu službu pre rok 2022**. V rámci týchto zmlúv prišlo okrem iných sociálnych benefitov k dohode na valorizácii platových taríf zamestnancov verejnej a štátnej služby o 3 % od júla 2022. Súčasťou dohody bolo aj schválenie dodatkov k príslušným kolektívnym zmluvám na rok 2021, do ktorých bol zahrnutý nárok na jednorazovú odmenu vo výške 350 eur vyplatenú za december 2021 v januári 2022 (štátna služba) alebo v prvom polroku 2022 (práca vo verejnom záujme).
- V rámci odvodu do rozpočtu EÚ RRZ **navýšila odhad výšky úhrady súvisiacej s neuhradením cla do rozpočtu EÚ¹⁰ na základe informácií z materiálu schváleného vládou**. Odvod, spolu s úrokmi z omeškania, by mal byť vo výške presahujúcej 526 miliónov, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcou prognózou RRZ ako aj rozpočtovanou rezervou navýšenie výdavkov o 200 miliónov v roku 2022¹¹.
- **Zmena financovania cirkevných a súkromných škôl navyšuje výdavky samospráv¹²**. V roku 2022 sú odhadované výdavky navýšené o 13 miliónov eur, v roku 2023 o 14 miliónov eur a v roku 2024 o takmer 15 miliónov eur.
- **Výdavky na očkovací bonus pre seniorov (nad 60 rokov) RRZ odhaduje na úrovni viac než 276 miliónov eur, pričom dopady na saldo VS sa rozdelia medzi roky 2021 a 2022¹³**. V roku 2021 by malo prísť k navýšeniu deficitu o 141 mil. eur a v roku 2022 o 135 mil. eur.

¹⁰ Tento záväzok vznikol Slovenskej republike v nadväznosti na vyšetrovanie Európskeho úradu pre boj proti podvodom. Európska komisia sa domnieva, že na Slovensko bol v období od 2012 do 2019 dovážaný podhodnocovaný čínsky textil a obuv.

¹¹ Podľa doložky vplyvov [k materiálu schválenému vládou](#) by k hotovostnej úhrade sumy 277 mil. eur malo prísť už v roku 2021, následne 249 mil. eur by malo byť vyplatených v roku 2022. RRZ však v súlade s rozpočtovaním príslušnej rezervy predpokladá, že celkový vplyv bude zahrnutý do salda VS v roku 2022. Výsledné zaznamenanie tohto vplyvu je stále predmetom diskusií medzi Štatistickým úradom SR a Eurostatom. Zároveň výsledná suma úhrady bude ešte predmetom rokovania s Európskou komisiou.

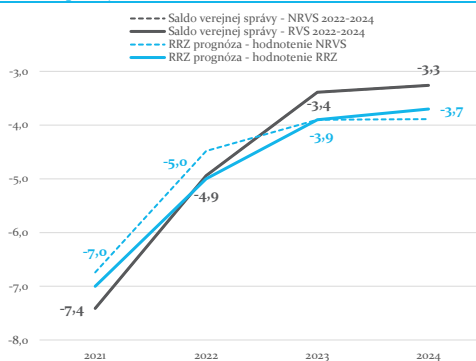
¹² Na základe doterajšej legislatívy mohli samosprávy uplatňovať odlišný koeficient (0,88) pre financovanie cirkevných a súkromných škôl v porovnaní s tými, ktoré sú v ich zriaďovateľskej pôsobnosti.

¹³ Na očkovací bonus vo výške 300 eur majú nárok tie osoby, ktoré absolvovali posilňujúcu dávku, resp. 200 eur pre tie osoby, ktoré absolvovali 1. alebo 2. dávku podľa podmienok uvedených v zákone.

- Nad rámec uvedených faktorov **prišlo k schváleniu viacerých opatrení s očakávaným negatívnym vplyvom na saldo rozpočtu** (ide napríklad o zvýšenie finančnej podpory na spolufinancovanie sociálnych služieb krízovej intervencie, novelu zákona o environmentálnom fonde, ako aj schválenie Stratégie internacionalizácie vysokého školstva). Vzhľadom na nízku úroveň dodatočných výdavkov vyvolaných týmito opatreniami (do 5 mil. eur pre každé jednotlivé) RRZ predpokladá, že budú financované z nealokovaných prostriedkov rezervy na riešenie vplyvu legislatívnych zmien.
- Kompletný aktualizovaný zoznam **rizík a zdrojov ich krytia identifikovaných RRZ v schválenom rozpočte verejnej správy** je uvedený v prílohe 1.

Graf 1: Vývoj salda VS (ESA2010, % HDP)

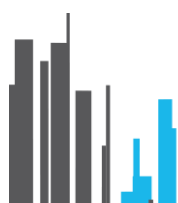
Zdroj: RRZ, MF SR

Vplyvy na hrubý a čistý dlh verejnej správy

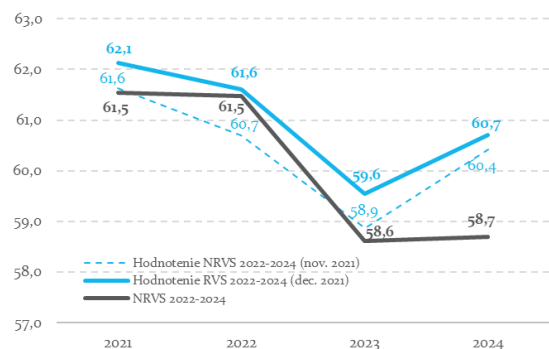
Odhad vývoja hrubého a čistého dlhu RRZ zaktualizovala v nadväznosti na zmeny v odhadoch deficitu v rokoch 2021 až 2024. Zároveň sa v odhade zohľadnil aj skutočný vývoj štátneho dlhu ku koncu novembra 2021. V predchádzajúcich mesiacoch výrazne vzrástli záväzky z vkladov v Štátnej pokladnici patriacim subjektom mimo verejnej správy (nárast hrubého dlhu bez zmeny čistého dlhu) a zvýšili sa aj zostatky patriace ostatným subjektom verejnej správy, ktoré môžu byť použité na aktívne riadenie dlhu a likvidity (pokles čistého dlhu).

V porovnaní s hodnotením návrhu rozpočtu sa odhad hrubého dlhu zvýšil počas celého prognózovaného obdobia, pričom na konci roku 2024 by dlh dosiahol 60,7 % HDP (graf 2). **Nadalej platí, že bez prijatia dodatočných opatrení bude hrubý dlh nad horným limitom dlhového pravidla ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti počas celého obdobia.**

Odhad čistého dlhu sa po počiatočnom znížení v roku 2021 (oproti hodnoteniu návrhu rozpočtu) mierne zvýšil v ďalších rokoch najmä vplyvom vyššieho odhadu deficitu v roku 2022. Na konci roku 2024 by mal čistý dlh dosiahnuť 57,6 % HDP.

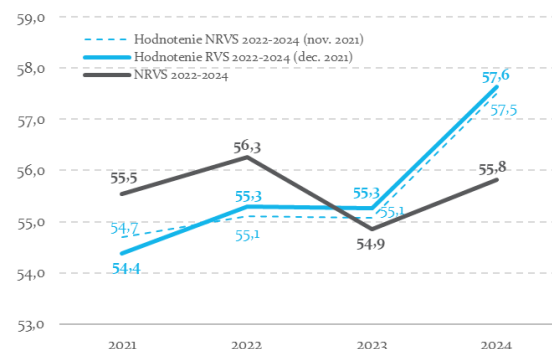

Graf 2: Vývoj hrubého dlhu VS (% HDP)

Zdroj: RRZ, MF SR

Graf 3: Vývoj čistého dlhu VS (% HDP)

Zdroj: RRZ, MF SR

Vplyvy na štrukturálne saldo verejnej správy

V odhade štrukturálneho salda, ktoré je očistené o vplyv výkyvov ekonomického vývoja a iných jednorazových a dočasných opatrení, nastali oproti hodnoteniu návrhu rozpočtu iba mierne zmeny (tabuľka 3)¹⁴. Po zohľadnení uvedených zmien RRZ odhaduje štrukturálny deficit verejnej správy vo výške 3,2 % HDP v roku 2021. V nasledujúcich troch rokoch RRZ očakáva, že sa štrukturálny deficit kumulatívne zlepši celkovo o 0,1 % HDP.

Tab 3: Zmena štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024 podľa RRZ (ESA2010, %HDP)

	2020	2021	2022	2023	2024
1. Saldo verejnej správy	-5,5	-7,0	-5,0	-3,9	-3,7
2. Cyklická zložka	-0,6	-0,6	-0,4	-0,1	0,0
3. Jednorazové efekty	-1,8	-3,1	-1,4	-0,7	-0,7
- z toho: mimoriadne investície v obrane				-0,7	-0,6
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)*	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2	-3,1
5. Zmena štrukturálneho salda (Δ4)/ Fiškálny kompakt*	-0,7	0,0	0,0	0,1	0,1
6. Saldo verejnej správy v NPC scenári		-7,0	-4,5	-3,4	-3,1
7. Štrukturálne saldo v NPC scenári		-3,2	-2,8	-2,6	-2,5
8. Zmena štrukturálneho salda v NPC scenári			0,4	0,2	0,2
9. Iné faktory (p.m.2)**			-0,1	0,1	-0,1
10. Opatrenia vlády s vplyvom na iné faktory***			0,1	0,0	0,0
11. Veľkosť opatrení (1-6)			-0,4	-0,5	-0,6
12. Zmena štrukturálneho salda po zohľadnení iných faktorov (5-10)			0,0	0,0	0,2
13. Konsolidačné úsilie (5-8-10)			-0,5	-0,1	-0,1
p.m.1 štrukturálne saldo (s investíciami v obrane)			-3,2	-3,8	-3,7
p.m.2 iné faktory (medziročné vplyvy):			-0,1	0,1	-0,1
- Opatrenie bez vplyvu na dlhodobú udržateľnosť			0,0	0,0	-0,1
- PPP projekty			-0,1	0,0	0,0
- Úrokové náklady			0,1	0,1	-0,1

* Ide o výpočet štrukturálneho salda a jeho zmeny podľa metodiky hodnotenia pravidla vyrovnaného rozpočtu (Fiškálny kompakt).

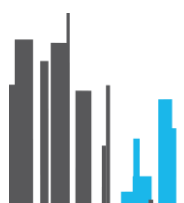
Zdroj: metodika RRZ

** Iné faktory predstavujú vplyvy, ktoré sa štandardne (medzinárodne) nezohľadňujú pri výpočte štrukturálneho salda, najmä kvôli ich špecifickosti pre každú krajinu. V záujme čo najvernejšieho vyčíslenia skutočného úsilia vlády ich však RRZ zohľadňuje.

*** Zahŕňa vplyv zavedenia podpory v čase skrátenej práce (kurzarbeit) od roku 2022.

Pozn.: šedým podfarbením sú zvýraznené krízové roky.

¹⁴ Okrem zmeny v rizikách ovplyvňujúcich saldo verejnej správy došlo aj k aktualizácii cyklickej zložky (viac v prílohe 2). Súčasne boli spresnené aj niektoré jednorazové vplyvy (viac v prílohe 2).

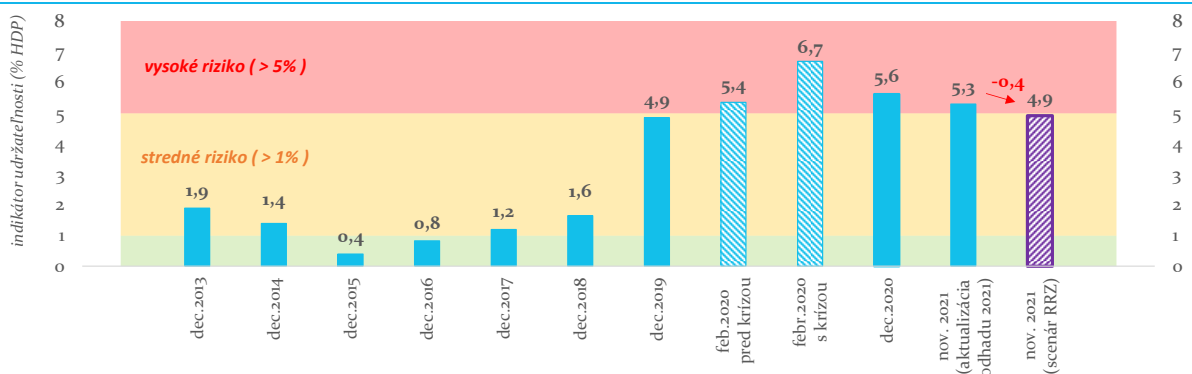
Na posúdenie toho, do akej miery je odhadovaná zmena štrukturálneho salda ovplyvnená opatreniami vlády resp. inými externými faktormi, je potrebné porovnať jeho vývoj so scenárom nezmenených politík. **Bez zásahov vlády by sa štrukturálny deficit zlepšil o 0,8 % HDP oproti roku 2021, a dosiahol by úroveň 2,5 % HDP v roku 2024.**

Opatrenia vlády podľa odhadu RRZ prispievajú k prehĺbovaniu deficitu, keďže čistý príspevok opatrení k trvalej zmene salda VS bude v roku 2022 negatívny vo výške 0,5 % HDP. V ďalších dvoch rokoch budú opatrenia naďalej prispievať k prehĺbovaniu deficitu a to o 0,1 % HDP ročne.

Vplyvy na udržateľnosť verejných financií

Aktualizácia vývoja primárneho štrukturálneho salda VS očakávaného RRZ nemá v porovnaní s hodnotením návrhu rozpočtu zásadný vplyv na dlhodobý vývoj verejných financií. **Naďalej preto platí, že v prípade naplnenia scenára RRZ, ktorý počíta len s dostatočne špecifikovanými opatreniami a prijatím dvoch z troch reforiem¹⁵, by fiškálna politika vlády viedla ku zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti o 0,4 % HDP, a teda z 5,3 % HDP na 4,9 % HDP. To by mohlo dlhodobú udržateľnosť znížiť len tesne pod hornú hranicu pásma stredného rizika.**

Graf 4: Vývoj dlhodobej udržateľnosti (% HDP)

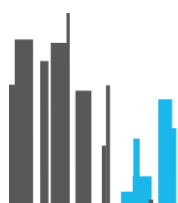

Zdroj: RRZ

Z pohľadu jednotlivých faktorov, **by zlepšenie dlhodobej udržateľnosti o 0,4 % HDP bolo výsledkom dvoch protichodných vplyvov:**

- **Rozpočet podľa odhadu RRZ dlhodobú udržateľnosť verejných financií zhoršuje o 0,5 % HDP.**
- **Naopak, prijatie dôchodkovej reformy podľa Plánu obnovy a odolnosti by malo zlepšiť udržateľnosť o 0,9 % HDP (1,8 % indikátor S2). Toto je približne polovičné zlepšenie udržateľnosti voči Radou odporúčanému scenáru dôchodkovej reformy, t.j. návratu dlhodobej finančnej stability dôchodkového systému do stavu z roku 2018.**

¹⁵ RRZ, rovnako ako pri hodnotení návrhu rozpočtu, použila technický predpoklad, že sa podarí presadiť dva z troch reformných zámerov (dôchodková reforma a výdavkové limity, bez zmeny dlhovej brzdy).

3. Transparentnosť rozpočtu

RRZ pri hodnotení návrhu rozpočtu skonštatovala, že proces tvorby rozpočtu sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom o niečo zlepšil. Okrem transparentnejšieho rozpočtovania daňových a nedaňových príjmov Rada pozitívne vnímala aj pokračovanie snahy zefektívňovať verejné investície cez princíp nulového štartovacieho rozpočtu (zero-based budgeting). V tomto dokumente sa RRZ zamerala na to, akým spôsobom ovplyvnili transparentnosť zmeny uskutočnené počas jeho schvaľovania v NR SR.

RRZ opakovane poukazuje na to, že súčasný legislatívny rámec schvaľovania rozpočtu v NR SR nie je z pohľadu predmetu a obsahu schvaľovaných dokumentov vyhovujúci. Schvaľovanie hotovostného štátneho rozpočtu NR SR na najbližší rok je dané historicky a už nepostačuje na zachytenie kľúčových sledovaných parametrov verejných financií a všetkých zmien vo verejných financiách v súlade s európskymi štandardmi definovanými metodikou ESA2010.

Legislatívna zmena vo financovaní cirkevných a súkromných školských zariadení schválená v NR SR nebola zapracovaná v rozpočte. Ide o úpravu, ktorá povedie k navýšeniu transferov pre tieto subjekty, pričom dodatočné prostriedky budú musieť obce a VÚC zabezpečiť v rámci svojich rozpočtov. Toto predpokladané navýšenie výdavkov však nebolo zohľadnené v rozpočte zvýšením rozpočtovaných výdavkov samospráv. Zároveň táto zmena neobsahovala vyčíslenie vplyvov na verejné financie, ani konkrétny návrh na úhradu zvýšených výdavkov. Nižšia transparentnosť v oblasti rozhodovania o zahrnutí opatrení do rozpočtu verejnej správy sťažuje vyhodnotenie rozpočtu z pohľadu dosiahnutia deklarovaných cieľov v oblasti salda rozpočtu, vývoja štrukturálneho salda a upravených výdavkov.

Realizovaný spôsob navyšovania miezd veľkej časti zamestnancov verejnej správy vytvára riziká do budúcnosti. Pre rok 2022 došlo k posunu v termíne valorizácie plátov z 1. januára na 1. júl¹⁶ a súčasne sa dohodlo vyplatenie mimoriadnej odmeny v roku 2021. Oba tieto kroky odbreňujú verejné financie v roku 2022, ale môžu zakladať vyššie nároky na úroveň mzdových výdavkov v ďalších rokoch. Opakovanie takéhoto prístupu by zároveň mohlo zneprehľadniť vyhodnocovanie rozpočtu z pohľadu vývoja štrukturálneho salda a upravených výdavkov.

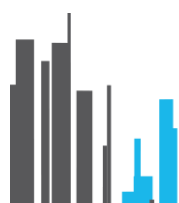
Celková suma daňových príjmov rozpočtu bola schválená Výborom pre daňové prognózy (VpDP). Rozpočtované príjmy vychádzajú zo septembrového zasadnutia VpDP. Odvtedy došlo k schváleniu návrhu zmeny zákona o sociálnom poistení vládou a v prvom čítaní v NR SR. Ruší sa v ňom ročné zúčtovanie sociálneho poistenia, čo povedie k výpadkom príjmov v rokoch 2023 a 2024. Legislatívna úprava zatiaľ nebola posudzovaná VpDP¹⁷ a nie je premietnutá v schválenom rozpočte na roky 2022-2024.

Predmetom VpDP sú od roku 2021 aj vybrané nedaňové príjmy. Schválený rozpočet obsahuje príjmy z dividend v sume, ktorá nie je v súlade¹⁸ s prognózou VpDP.

¹⁶ V predchádzajúcich 10 rokoch, ak došlo k zvyšovaniu platových taríf zamestnancov štátnej správy, tak sa zmena realizovala k 1. januáru. Výnimkou bol iba rok 2015, kedy sa zvyšovali k 1. januáru a k 1. júlu.

¹⁷ Vzhľadom na aktuálnu fázu legislatívneho procesu bude podľa MF SR novela predmetom kvantifikácie najbližšieho zasadnutia VpDP, ktoré je naplánované na február 2022.

¹⁸ O zmene príjmov v schválenom rozpočte informoval predseda VpDP [listom](#) z 17. decembra 2021.

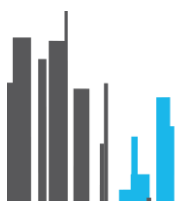
Príloha 1 – Porovnanie salda VS v rozpočte s prognózou RRZ

Tab 4: Rozdiely v salde VS medzi schváleným rozpočtom a prognózou RRZ (ESA2010, mil. eur)

	2021	2022	2023	2024
Saldo verejnej správy podľa RVS 2022-2024 v mil. eur	-7 718	-5 213	-3 864	-3 815
Saldo verejnej správy podľa RVS 2022-2024 v % HDP	-7,92	-4,94	-3,39	-3,26
Vplyvy na saldo VS spolu:	943	-14	-589	-578
- v % HDP	0,97	-0,01	-0,52	-0,49
1. Opatrenia prijaté na riešenie pandémie:	-54	-84	0	0
2. Čerpanie výdavkov na ekonomické opatrenia:	0	168	333	168
3. Daňové a odvodové príjmy	308	249	171	248
4. Nedaňové príjmy	-66	107	57	92
- dividendy ŠR a MH Manažment	8	87	16	12
- odvod z hazardných hier	-3	2	-13	-21
- emisné kvóty	-2	-15	-11	29
- iné nedaňové príjmy (iné nedaň. príjmy ŠR, poplatok EOSA)	-70	32	65	71
5. Sociálne dávky a transfery:	-67	7	97	181
- výdavky Sociálnej poisťovne	-70	-38	14	39
- sociálne dávky MPSVaR	3	45	83	143
6. Vzťahy s rozpočtom EÚ	147	-127	-17	279
- transfer do rozpočtu EÚ	53	-167	6	-10
- výdavky na spolufinancovanie	170	24	-28	288
- rezerva na odvody do EÚ a prostriedky EÚ	1	156	155	155
- korekcie k čerpaniu EÚ fondov	-77	-140	-151	-155
7. Výdavky štátneho rozpočtu:	593	40	-466	-541
- bežné rezervy (okrem miezd)	14	102	151	199
- mzdové výdavky ŠR (vrátane rezerv)	-66	-55	-310	-486
- ostatné bežné výdavky	240	140	69	84
- kapitálové výdavky	406	-146	-376	-337
8. Hospodárenie samospráv (bez daňových príjmov):	329	-1	-77	-116
- obce	218	-19	-113	-143
- VÚC	111	19	36	27
9. Výdavky v zdravotníctve:	-262	-129	-238	-247
- výdavky na zdravotnú starostlivosť	-38	4	-55	-11
- splátky záväzkov voči akcionárom súkr. zdrav. poisťovní	-20	-50	-50	-50
- hospodárenie nemocníc	-163	-51	-98	-150
- prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní	-40	-32	-35	-36
10. Hospodárenie ostatných subjektov VS:	9	-224	-414	-603
- ŽSR	89	-77	-126	-178
- verejné vysoké školy	40	-99	-164	-199
- príspevkové organizácie	-122	-157	-178	-215
- ZSSK	-28	-73	-124	-150
- jadrová a vyradovacia spoločnosť	39	41	47	28
- Ostatné subjekty	-10	141	131	111
11. Ostatné vplyvy	5	-22	-37	-39
Saldo rozpočtu po zohľadnení rizík RRZ v mil. eur	-6 775	-5 227	-4 453	-4 393
Saldo rozpočtu po zohľadnení rizík RRZ v % HDP	-6,95	-4,95	-3,91	-3,75

Pozn.: znamienka vyjadrujú vplyv na saldo VS

Zdroj: MF SR, RRZ

Príloha 2 – Aktualizácia štrukturálneho salda

Oproti hodnoteniu návrhu rozpočtu (november 2021) došlo k viacerým zmenám v odhade štrukturálneho salda VS v rokoch 2021-2024 (tabuľka 5). Na základe dostupných informácií RRZ zaktualizovala odhad rizík a zdrojov ich krytia v rozpočte, čo ovplyvnilo výšku salda verejnej správy v rokoch 2021 až 2024. Pod zmeny cyklickej zložky sa podpísala najmä aktualizácia odhadu produkčnej medzery RRZ, kde bol zohľadnený najnovší odhad produkčnej medzery Národnej banky Slovenska (strednodobá predikcia P4Q)¹⁹ (tabuľka 6). V rámci jednorazových vplyvov došlo k spresneniu niektorých položiek, ktoré sú uvedené v tabuľke 7.

Tab 5: Zmena štrukturálneho salda VS (2021-2024) - rozdiel oproti hodnoteniu NRVS (ESA2010, % HDP)

	2021	2022	2023	2024
1. Saldo verejnej správy	-0,21	-0,47	-0,01	0,14
2. Cyklická zložka	0,00	-0,02	0,04	0,13
3. Jednorazové efekty	-0,29	-0,56	0,00	0,00
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	0,09	0,11	-0,05	0,01
5. Zmena štrukturálneho salda (Δ_4) / Fiškálny kompak	0,08	0,02	-0,16	0,06

Zdroj: metodika RRZ

Tab 6: Odhad produkčnej medzery (% pot. HDP)

	2021	2022	2023	2024
produkčná medzera (december 2021)	-2,13	-0,09	1,00	-0,32
zmena oproti hodnoteniu NRVS (november 2021)	0,06	-0,05	0,22	0,67

Zdroj: RRZ

Tab 7: Jednorazové vplyvy (2021-2024) - rozdiel oproti hodnoteniu NRVS (ESA2010, mil. eur)

	2021	2022	2023	2024
náklady spojené s COVID-19	-261	-390	-	-
mimoriadny odvod do rozpočtu EÚ (clo)	-	-200	-	-
odpustenie pohľadávok voči nástupníckym krajinám Juhoslávie	-24	-	-	-
spolu	-285	-591	0	0
- v % HDP	-0,29	-0,56	0,00	0,00

Zdroj: RRZ

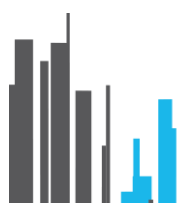
Tab 8: Fiškálny impulz v rokoch 2020-2024 (% HDP)

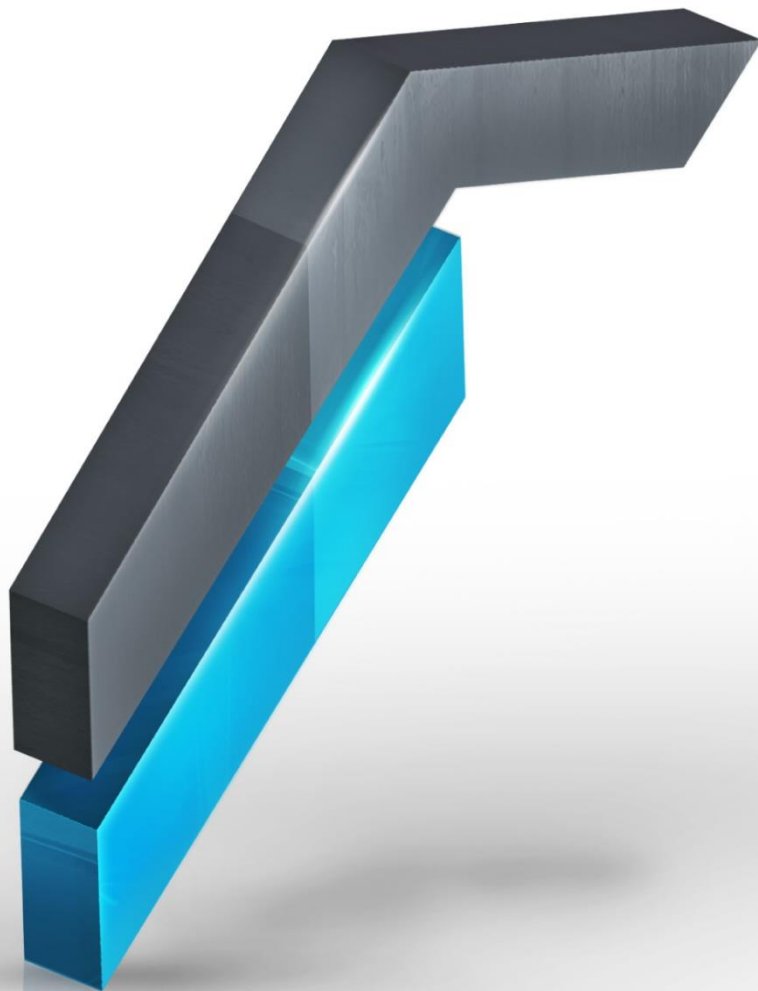
	2020	2021	2022	2023	2024
1. zmena štrukturálneho salda	-0,7	0,0	0,0	0,1	0,1
a. jednorazové vplyvy (COVID-19)	-1,9	-3,2	-0,8	-	-
b. zmena v ostatných faktoroch*	0,0	-0,1	-0,1	0,1	-0,1
2. zmena štrukturálneho salda o dodatočné faktory (1+Δa-b)	-2,6	-1,3	2,4	0,8	0,2
3. medziročná zmena vzťahov s rozpočtom EÚ	0,1	-0,1	1,5	2,1	-2,8
Fiškálny impulz (2-3)	-2,7	-1,2	0,9	-1,3	3,0

*zohľadňujú sa príspevky 2. piliera dôchodkového systému, rozšírený odvod v bankovom sektore do roku 2020, PPP projekty na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest a platené úroky

Zdroj: RRZ

¹⁹ RRZ používa viaceré prístupy na odhad produkčnej medzery, ktoré na záver spriemeruje do výsledného odhadu. Detailnejšie v štúdiu RRZ (2014): [Finding Yeti](#).

**Kancelária Rady pre
rozpočtovú zodpovednosť**

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1
813 25
Slovakia

www.rrz.sk